МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УПРАВЛІННЯ ТУРИЗМУ ТА КУРОРТІВ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО

АЛЬТЕРНАТИВНИЙ ТУРИЗМ

Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю,

присвяченої 20-річчю заснування кафедри туризму

17–18 жовтня 2024 року

Львів
ЛДУФК імені Івана Боберського
2025

УДК 338.45(438)

ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ТУРИЗМ У ПОЛЬЩІ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Володимир Худоба
канд. географ. наук, доцент
Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, м. Львів

Соломія Коротошин
Студентка 3 курсу спеціальності «Туризм»
Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, м. Львів

У сучасному світі туризм став невід'ємною частиною життя людей. Тому сфера туризму постійно перебуває в розвитку й залучає дедалі більше і більше туристів. Багато з них надає перевагу активному відпочинку, характерною особливістю якого є подолання різноманітних труднощів і небезпек. Стрімкий розвиток технічного прогресу у XX столітті став поштовхом для розвитку альтернативного виду туризму – індустріального.

Індустріальний туризм – відносно новий напрямок. Це вид активного туризму, зосередженого в промислових регіонах, що має за мету споглядання індустріальних ландшафтів, ознайомлення з витворами індустріальної архітектури, відвідування робочих або покинутих виробничих підприємств для задоволення пізнавальних, професійних, ділових інтересів [1].

Індустріальний туризм користується попитом й активно розвивається в європейських країнах, зокрема в Німеччині, Франції, Польщі, Чехії, Великій Британії, Норвегії, Данії, Ісландії, Австрії, Іспанії, Італії, Бельгіїї, Швейцарії.

У сусідній для нас Польщі індустріальний туризм досить добре розвивається, адже країна має великий ресурсний потенціал і передумови для створення нетрадиційних видів

туристичної діяльності. У Польщі впродовж багатьох років розвивається чорна металургія, вугільна, текстильна та хімічна промисловість, що залишає в збереженому стані відповідну інфраструктуру.

Багато промислових об'єктів Польщі, особливо з XIX та XX століть, було перетворено на туристичні об'єкти, музеї і культурні центри, адже індустріальний туризм є чудовою альтернативою для таких об'єктів, може вберегти їх від занепаду, а також приносити прибуток, залучати нові робочі місця й сприяти покращенню життя місцевих громад загалом.

Найбільш відвідуваним промисловим об'єктом є соляні копальні у Величці. Вони розташовані поблизу Кракова, і дуже часто туроператори пропонують туди екскурсії. Соляна шахта, яка була збудована в XIII столітті, сьогодні є підземним лабіринтом із тунелями, камерами та каплицями, повністю висіченими із солі. Туристи можуть здійснити екскурсії підземними ходами, дослідити соляні скульптури та відвідати підземне солоне озеро. Також тут є музей, присвячений історії видобування солі в Польщі.

Гарним прикладом дестинації індустріального туризму є регіон Верхня Сілезія. Регіон, який був раніше занедбаний заводами та териконами, перетворився на «Шлях індустріальних пам'яток Сілезії» (Szlak Zabytków Techniki Województwa Śląskiego). Це індустріально-туристичний маршрут, що охоплює понад десять промислових об'єктів, серед яких вугільна шахта Гвідо в Забже, Сілезький музей на місці колишньої вугільної шахти Катовіце, шахта королеви Луїзи (є однією з найстаріших шахт у регіоні, отримала численні нагороди як туристичний об'єкт), Громадська пивоварня, шахта «Чорна форель» (Black Trout Adit) у Тарнавських горах, радіостанція Глівіце та ін. [2]. Відомим центром індустріального туризму є місто Лодзь, яке колись називали «Польським Манчестером»,

оскільки місто було великим центром текстильного виробництва протягом багатьох років. Колишні фабрики були перетворені на культурні та комерційні приміщення, що робить його унікальним місцем для промислового туризму. Наприклад, нині в будівлі Білох фабрики Людвіка Гейєра розташовано унікальний Центральний музей текстилю, а велику текстильну фабрику «Мануфактура» перетворено на один із найбільших у Польщі торгово-розважальних центрів із музеями, ресторанами та культурними закладами. Колишній район проживання робітників сьогодні історичний і унікальний для туристів [3].

Так само варто відзначити столицю Польщі – Варшаву. Більш відома своєю політичною та культурною історією, але також має кілька об'єктів для індустріального туризму. Наприклад, колишнє трамвайне депо, яке було перетворене на Музей Варшавського повстання, стало особливим і дуже відвідуваним місцем для міста. Колишнє підприємство металевих виробів, фабрика Норбліна, збирає туристів і місцевих жителів, щоб спробувати кухні світу. Деякі зі старих заводів тепер перетворили на модні культурні та мистецькі простори, як-от Фабрика Сохо, де розміщено Музей неону.

Загалом у Польщі багато індустріальних об'єктів, які були адаптовані для туризму та сфери гостинності, користуються великим попитом, особливо протягом останнього десятиліття. Ураховуючи цю тенденцію та зацікавленість поляків і туристів з інших країн, можемо стверджувати що промисловий туризм має цікаві перспективи, оскільки вже зараз розробляють нові туристичні проєкти в цьому напрямі, а копальня у Величці є вдалим прикладом успішного розвитку.

Отже, сьогодні на зміну класичним видам туризму приходять нові, альтернативні види, що не потребують унікальних природно-кліматичних ресурсів. Достатньо, наприклад, старих промислових об'єктів та ефективного їх застосування в

туристичній галузі регіону. Ревіталізація індустріальних об'єктів може стати саме тим туристичним магнітом, що сформує туристичний імідж індустріального регіону. Досвід Польщі підтверджує перспективність розвитку індустріального туризму в Україні, де є всі передумови для цього.

Література

1. Пацюк В. С. Індустріальний туризм та його особливості // Географія та туризм. 2009. Вип. 2. С. 104–109.

2. Industrial Tourism in Silesia. [Електр. ресурс]. – URL: https://www.inyourpocket.com/katowice/Industrial-Tourism_70565f

3. Industrial Heritage. [Електронний ресурс]. – URL: https://lodz.travel/en/tourism/what-to-see/industrial-heritage/

УДК 796.525(477)

СКІАЛЬПІНІЗМ: СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Олександр Ченікало
викладач кафедри зимових видів спорту
Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, м. Львів

Андрій Казмірук
завідувач кафедри зимових видів спорту
Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, м. Львів

Ольга Зіньків
доцент кафедри зимових видів спорту
Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, м. Львів

Історія розвитку лижного альпінізму, або скіальпінізму, має глибоке коріння і тісно пов'язана з потребою пересуватися